

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Vtrumne Deo sacrificare, sit de lege naturæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO I.

DE SACRIFICIO
in genere.

S. Tho. 2. 2. quæst. 85.

ARTICVLVS I.

Utrum Deo sacrificare sit de lege natura.

Primus igitur articulus questionis de sacrificio est, utrum sacrificiorum oblatio sit de iure nature. Arguitur namque negativè. Ea quæ sunt iuris nature, cunctis sunt mortalibus communia: sacrificia autem Deo offerre non sunt semper uniueris mortalibus commune & vnum. Abel namque legitur obtulisse de grege suo: Cain verò de terra frugibus. Atque Melchisedech, ut Genes. 14. relatam est, panem & vinum: alij verò alia animalia: ergo sacrificiorum oblatio non est de iure nature. Secundo. Ea quæ ius nature docet, minimè credere licet iustos homines præterisse: de Adam autem nusquam sacrificium obtulisse legitur: neque verò de Isaac: cum tamen de eodem primo parente, Sapientia ipsa cap. 10. contestetur eduxisse eum à delicto suo: ubi potissimum sacrificij oblatio videbatur congruere. Tertio: Sacrificia, ut 10. de ciuita Dei, auctor, est Aug. in quadam significantia offeruntur; significare autem quod vocibus primum (ut 2. de doctrina Christi. idem est auctor) deinde rebus congruit humano beneplacito instituitur: non ergo sacrificia à lege nature dimanarunt, sed à iure humano. In contrarium autem est quod omnitè semper fuit apud cunctos mortales aliquod sacrificandi pecimen: quod autè mortales omnes docti sunt, natura magistra didicerunt.

Cum res sit per se ipsa euidens, sacrificia, seu Deorum seu veri Dei, ab ipso statim mundi primordio more & ritu inter mortales celebratissima: superuacaneum fuisset quære an fuerint. Sed prima quæ de eorum fonte & origine inquiruntur: nempe

utrum sit hominum inuentum, an potius documentum nature. Vbi primum omnium non est prætereundum, ut res ipsa, sollemnissima semper Latinis fuit: ita & nomen eiusdem esse receptissimum. Est enim sacrificium idem quod factio sacra: & sacrificare idem quod facta facere. Quapropter, ut scienter D. Th. præfati q. art. 3. adnotauit, sacrificium nõ idem est prorsus quod oblatio. Nam quidquid in Ecclesia offertur oblatio dicitur, enamsi nihil circa rem ipsam fiat. Sicut dum offeruntur numeri, aut panis, aut res alie: sacrificium autem non fit nisi ubi circa res ipsas Deo oblatas aliquid exercetur. Quales erant præterea animalium immolationes: & nobis dum sacrosanctum panem benedicimus, frangimus, & consumimus: hoc enim est facta facere. Vnde apud gentes præter sacerdotes sacrificia offerentes, erant sacrificio quilla exercebant opera. Est ergo sacrificium, peculiare facti dorum munus. Ad questionem igitur uicæ conclusionem respondetur. Sacrificiorum oblatio non solum diuini iuris est & humani, verum & ex eorũ numero, quæ in iure nature sunt posita. Probatur: Ratio ipsa naturalis mixta ex his quæ in se homo, experitur cum plane docet alicui superiori esse subditum. Misericordie namque, carumque, & caritates quibus inclinenter afficitur, eum commonefaciunt aliunde sibi, hoc est de super opem ferri. Atque adeo scilicet aliquem sursum existere, cuius auxilio opeatur, atque quidquid sit, omnes pro Deo habent. Rursum & ex rerum ipsa natura dicit sublimitate hæc, quia ex eorum influentiam tu capiunt eisdem esse loco subditi, eadem quæ ratione terram: ceteris clementis: ut ipse quorum fore acreque inuariat: ac perinde se etiam ipsi Deo, cuius ope uiuit, subiectionem debere atque honorem. Modus autem sensuali homini congruus est, ut reuerentiam quam Deo debet non modo intus animo referat, verum & sensibus signis eandem foris exhibeat. Hic igitur naturali ratione docti atque admodum sunt uniuersi mortales qualicumque ratione Deum nouerint, eidem sacrificia offerre, in signum debitæ reuerentiæ & subiectionis. Quemadmodum & inter homines mos subditorum est, dominis, quæ sit eorum dominium consentientes, munera offerre: hoc autem ipsum imperat

SOTO
de iure
Legibus
DII
13

Primus
argu à
partenc
gatiua.

Arg. 2.

Arg. 1.
August.

riarum sacrificij nomine intelligimus. Fit
 ergo nostra conclusio consequens, nempe
 sacrificiorum oblationem esse de iure na-
 turæ. Et est notanda conclusio perua-
 sio, quæ non de sacrificio tantum qua mè-
 te intus offertur procedit, sed etiam de ex-
 terno. Nam et si verus Dei cultus qui spi-
 ritus est cordiumque inspector, intus in
 corde potissimum consistat, iuxta illud Ps.
 50. Sacrificium Deo spiritus contribulatus
 id quod tum Christus ipse Ioannis 4. testa-
 tur dicens, Venit hora & nunc est quando
 veri adoratores adorabunt in spiritu & ve-
 ritate: tum etiam Apost. 1. ad Corinth. 14.
 Orabo spiritu, orabo & mente: tam cum
 nos corporei simus, viroque nomine debe-
 mus eum colere. Ex his vtrique colligitur
 quantum ad Dei cognitionem attinet, ne
 que externum sacrificium esse necessariū,
 neque verò vocalem orationem, veluti in-
 ter homines, quibus nō nisi externis signis
 aliena corda innotescunt. Neque verò ex-
 ternus cultus laudi datur, nisi quatenus ad
 internum refertur. Attamen non ideo nō
 est magno pretio æstimandus. Valet enim
 tum ad excitandum tum etiam ad testifi-
 candum mentis affectum. Quare suo non
 caret egregio merito. His namque quæ ex
 animo redundant, debitum Deo secun-
 dum nostram naturam persolvimus. Qua-
 re sanctè institutum est, ut publicitus in
 templis res diuina celebriter fiat. Arguat
 verò quispiam contra conclusionis ratio-
 nem sic: Naturalis ratio et si nos nostro iū
 defectuum admoneat, tamen non ab alio
 ri principio nos docet subsidia nobis pro-
 uenire, quàm à naturalibus causis. Nam si
 lumen duntaxat naturale consulas, quan-
 tum ad corpus per orbem celestes naturales
 Philosophi docuerunt nobis esse à natura
 prouisum: quantum verò ad animi cog-
 nitionem per intellectuale lumen: sed quan-
 tum ad effectus per liberum nostrum arbi-
 trium. Respondetur quod vbi naturalis ra-
 tio omnibus est nebulis expurgata, clarè
 monstrat hæc ipsa naturalia adminicula
 non nobis sufficere ad medendum omni-
 bus miserijs, quas corpore & animo pati-
 mur: atque adeò saltem in confuso aliam
 indicat superiorem causam quàm homi-
 nes pro Deo habent. Quod si aliquæ repe-
 riantur tam barbaræ nationes, quæ non
 nisi vel celorum, vel alia inferiora præsi-
 dia cognoscunt, solari syderi, aut cuiquam

alteri creatæ honores pendunt diuinos, ac
 subinde sacrificia. Conclusio ergo cum
 sua ratione adeò est lumine naturali nota,
 ut nulla vnquam fuerit natio quæ non
 Deum coleret, sacerdotesque haberet, at-
 que adeò sacrificia. Duo enim hæc paria
 cogitare soleo quibus omnis semper con-
 stituit Respublica, videlicet sacrificium &
 sacerdotium; lex & gubernator. Nam Rei
 publicæ institutor quem primum ilico sco-
 lum civium oculis prægere consuevit,
 fuit Deus, quem populus veneraretur, &
 à quo subsidia potceret. Mox, quibus cole-
 retur, sacrificia instituit. Deinde leges
 condere eidem religioni congruas, ac sub-
 inde magistratus penes quos sita esset le-
 gum custodia. Sic enim Lulius tradit,
 Numam illum secundum Romanorum
 Regem instituisse Rempubl. Vnde Arist.
 6. Ethic. cap. vi. inter magistratus sine qui-
 bus constare nequit Respubl. connumerat
 sacerdotes, qui publicis sacrificijs addici
 debent, quorum quidem præsidentes, tum
 reges factorum dicuntur, tum Pontifices
 Max. Idque repetit lib. 7. cap. 2. vbi in
 primo magistratum gradu eisdem collocat
 sacerdotes. Et Ethicor. 8. cap. 9. ad ratio-
 nem alludens nostræ conclusionis, ait sa-
 crificia vetusta post perceptionem frugū
 fuisse fieri solita. Quod si historias tam no-
 stras quàm profanas perlustras, statim ab
 orbe cõdito, Abel, Noë, ac Melchisedech,
 in lege naturæ videas oblationes, & sacrifi-
 cia obrulisse. Et ante legem datam, Abra-
 ham etiam & Jacob. Et in sacra præterea
 historia, Genes. 47. extat sacerdotum Aegy-
 ptiorum memoria, qui erant regibus pri-
 vilegijs insignes.

Ad primum igitur argumentum re-
 spondetur, quod sacrificiorum oblatio, si
 eam in genere mediteris, cunctis fuit gen-
 tibus semper communis: quod autem his
 vel illis vterentur, constitutiones fuerunt
 humanæ secundum hanc, aut illam Dei
 cognitionem quam vnaquæque gens at-
 tingebat. Hæc enim ratione dicebamus li-
 bro proximo, & secundo, humanas leges à
 naturali derivari, scilicet per modum deter-
 minationis generis ad species. Est enim
 lex naturæ ut malefactores supplicio ple-
 ctantur: quod autem hoc aut illo, lex san-
 xit humana, secundum cuiusque nationis
 ingenium. Et idem est de cultu, & sacrifi-
 cijs: Et per hoc respondetur ad argumen-
 tum

Ad pri-
mū arg.

Ad tertium arg.

Ad secundam arg.

tum tertium, videlicet, quod suos significare conceptus, naturale est homini: his autem, aut illis vocibus & signis, cuiuslibet est nationis placitum.

Ad secundum vero respondetur non esse dubitandum, quin Adam & Isaac, sicut & ceteri iusti, sacrificium obtulerunt: maxime cum Adam sua innotuerit culpa, atque Isaac sua etiam originalis: quae quidem culpa secundum Greg. antiquis patribus per sacrificiorum oblationes remittebatur. Sed non opus fuit, ut universa in sacram historiam essent relata. Et forte consulto Nam cum in Adam initium habuerit culpa, non est tanquam oblator sanctificantis hostie nominatus, sed filij sui Abel & Cain, in quibus sacrificiorum disparitas, quae semper fuit in orbe placentium & displicentium Deo, notata fuit. Sacrificij autem quod Isaac obtulerit, ideo forsitan non habetur in sacris memoria, quod ipse fuit a patre in sacrificium oblatum, tanquam hostia Christi prognosticum, quod vniuersorum apex, radixque fuit.

tem est superiori facile colligitur. Dicitur enim est sacrificium exterius, seu testimonium offerendum esse interius illius quod est in anima; nam religio exterior in hoc potissimum feruit, anima vero se illi in sacrificium addicit, penes quem, ut dicebamus, situm esse cognoscitur suum praesidium & subsidium: ille autem solus est Deus, ergo illi tantum sacrificia debentur. Probatur hac potissima praemissa. Homocentri & rerum vnaqueque prae se Deum & ab aliquo principio emanare se cognoscit, & in aliquem vltimum tendere finem, qui sua est suprema felicitas: Deus autem solus est & principium hoc, & subinde finis, atque adeo ab ipso veluti a primo fonte, & quidquid habemus recepimus, & ad id quod redimus adiuvamus. Solum ergo ipsi fas est sacrificia libare. Accedit secundo, quod illi tantum licitum est sacrificare apud quem licitum est orationibus nostris precationibus accurrere, tanquam ad illum vnde nos, nostraque vtriusque hominis salus pendet. Hac autem rationem solum Deum oramus, ut nostri misereatur, nobisque opem ferat. Ad idem facit tertio exemplum quod inter homines certissimum. Regi enim summo Republice capiti, illustrati sunt honores, quos alteri inferiori deferre, crimen esset laesae maiestatis: debet enim pax civibus eundem in ea esse excellentia, ut e quae impiam equare, citra eius iniuriam fieri nequeat. Hec igitur nos conclusio docet, sacrificare, officium esse cultus laetiae, hoc est seruatae & subiectionis quae soli Deo debetur. Id sciens nos Paulus ad Roman. 1. plane curauit ad monitos; ubi impudenter in illam gentium idololatriam obiurgabat, atque eorum, & lucos, ac subinde nefaria sacrificia abominabatur: quae cum honores essent immortalis Divo iure proprio debita, vtilibus creaturis impendebant. Et est praeterea conclusio Diui Augustini 1. de Civitate Dei, quam c. 4. & subsequenter libere huc culenter edisserit; ubi rationes D. Thomas insinuat. Deus namque sacrificia nostra non ideo quod illis indigeat a nobis exposcit: est enim, teste Dauide. Deus qui nostrorum nullatenus bonorum eget, sed significationis gratia. Primum scilicet, ut exterioribus rebus vera cordis sacrificia exprimamus. Vnde sacrificium, inquit, visibile, inuisibile sacrificij sacramentum est, hoc est sacræ signum. Internam autem scien-

SOTO
de iure
Legibus
DIII
13

ARTICVLVS II.

Utrum soli Deo sit sacrificium offerendum.

Quoniam dicere visum sumus, Deo, cuius ope indigemus, sacrificia a nobis deberi, arguitur quod non illi soli sacrificij litandum Sancti homines, iuxta verbum Petri in 2. Canonice, diuina efficiuntur consortes naturae. Praeterea Angeli, ut patet Iob 1 filij Dei nominantur: ergo vtrisque decet sacra laare. Secundo: Maior illis quam terrenis principibus debetur honor sed homines principibus honores deferunt & munera offerunt, ergo licitum est, ut sanctis sacrificia fiant. Eo potissimum quod aras illis, templaque & altaria erigit Ecclesia. In contrarium est illud Exod. 22. Qui immolat Dijs, occidetur, praeterquam Domino soli.

Primū arg.

Argu. 2.

Conclō negatiua.

Prima cōclusiō.

Ad quaestionem simplici cōclusionē negatiua respondetur. Nemini praeterquam vni summoque Deo fas est sacrificia immolare. Conclusio praeter allatum testimonium triplici ratione probatur. Prima au-